

МОДУЛ 2024

6 ГОДИШЕН МОДУЛ ДОСТЪП ДО УСЛУГИ: РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2022/2498 НА КОМИСИЯТА ОТ 9 ДЕКЕМВРИ 2022 Г. И 3 ГОДИШЕН МОДУЛ ЗДРАВЕ И ЗДРАВЕТО НА ДЕЦАТА: РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2019/2242 НА КОМИСИЯТА ОТ 16 ДЕКЕМВРИ 2019 Г.

6-ГОДИШЕН ПОДВИЖЕН МОДУЛ ДОСТЪП ДО УСЛУГИ

Методът за събиране на информацията за променливите от модула е както следва:

Интервю с лице, което отговаря на въпросите за домакинството

RC370 Разходи, свързани с предоставяни от държавата услуги за деца

HC040 Затруднения при плащането на услуги за деца

RC380: Незадоволени нужди от (официални) предоставяни от държавата услуги за деца

RC390: Основна/водеща причина, да не се използват (повече) официални услуги за грижа за деца

HC190 Присъствие в домакинството на хора, които се нуждаят от помощ поради хронични физически или психически заболявания, недъг или поради напреднала възраст

HC200 Получени професионални домашни грижи

HC221 Плащане за професионални домашни грижи

HC230 Достъпност на професионални услуги за домашни грижи

HC240 Неудовлетворени потребности от професионални домашни грижи

HC250 Основна причина за не получаване на (повече) професионални услуги за домашни грижи

HC300 Финансова тежест на обществения транспорт

Персонално интервю с лице на 16 и повече години (косвено интервю се допуска само в случаите, когато лицето временно отсъства или е недееспособно)

PC280: Честота на използване на обществения транспорт

PC290: Основна причина да не се използва обществения транспорт редовно

PC310: Право на обезщетение за безработица

PC320: Право на обезщетение при заболяване

PC330: Чувство/усещане за дискриминация при ползването на административни или обществени услуги (Включително Бюро по труда, здравни и социални услуги)

PC340: Чувство/усещане за дискриминация при търсене на жилище

PC350: Чувство/усещане за дискриминация в образованието

PC360: Чувство/усещане за дискриминация на обществени места (магазини, кафенета, ресторанти и др.)

Достъп до услуги свързани с децата

Въпросите свързани с достъп до услуги за децата се отнасят за домакинства, в които има поне едно дете на възраст от 0 до 12 години (към момента на интервюто), като отговорите се посочват за всяко дете поотделно.

- **RC370: Разходи, свързани с предоставяни от държавата услуги за деца**

Тази променлива показва дали домакинството плаща за официални грижи за деца на възраст 0-12 години, живеещи в домакинство.

Предоставяни от държавата услуги за деца се отнасят до посещението на деца в занималня или друг център за извънкласни занимания (RL030) или Център за работа с деца (RL040). Разходите включват такси за обучение, разходи за храна и други разходи, свързани с посещението на детето. Общата цена на услугите трябва да бъде взета под внимание. Ако услугите за деца се предоставят

напълно безплатно, (осигурени от държавата/общината), респондентът трябва да отговори с „Не“. Разходите, свързани с културни и спортни дейности извън училище или детска градина, като клубове или уроци по музика, не се включват, доколкото те по-скоро са занимания за свободното време на детето. (Ако детето посещава клубове и т.н. поради липса на детски услуги, тогава основната роля на клуба трябва да се разбира като детска услуга. Ако обаче детето посещава клуб само за свободното си време, не трябва да се взема предвид в RC370).

- **HC040 Затруднения при плащането на услуги за деца**

Тази променлива описва усещането на респондента относно нивото на затруднения, изпитвани от домакинството при плащането на разходите за официални услуги за гледане на деца.

Ако в домакинството има три деца, две от тях посещават обществена официална услуга за гледане на деца, за която домакинството плаща много малка такса, а третото дете посещава частна център за гледане на деца, която е скъпа, тогава домакинството трябва да реши колко лесно или трудно (общо) е да се плащат услугите за гледане на деца за всички деца заедно.

- **RC380: Незадоволени нужди от (официални) предоставяни от държавата услуги за деца**

Тази променлива отразява оценката на респондента за това дали в домакинството има деца на възраст 0-12 години, които се нуждаят от (повече) услуги за деца.

- **RC390: Основна/водеща причина, да не се използват (повече) официални услуги за грижа за деца**

Тази променлива обхваща основната причина да не се използват (повече) предоставяни от държавата (официални) услуги за гледане на деца. При отговор на въпроса се имат предвид пречките/бариерите (цена, качество, наличност и достъпност), които срещат родителите/настойниците при използване на услуги за деца.

Отговор „2 Няма такъв център в моето населено място“ трябва да бъде избрана, ако домакинството не знае дали в населеното място се предлага такава услуга.

Категория „3 Има подходящ център, но не ми е удобен/не е наблизо“ трябва да бъде избрана, ако домакинството знае място, където се предлага услугата, но смята, че е твърде далече или без лесен достъп, за да е подходящо.

Когато повече от една причина се отнася за случая, респондентът трябва да избере категорията, която най-добре описва неговата ситуация.

Достъп до услуги за лица, които се нуждаят от помощ

- **HC190 Присъствие в домакинството на хора, които се нуждаят от помощ поради хронични физически или психически заболявания, недъг или поради напреднала възраст**

Грижите в дома се отнасят за лица, които имат продължителни здравословни проблеми и се нуждаят от специални грижи. Като продължителни здравословни проблеми, които ограничават лицето за извършване на ежедневни дейности се определят тези, които през последните 6 и повече месеца са направили лицето зависимо, нуждаещо се от чужди грижи.

Членовете на домакинството, които се нуждаят от помощ само временно, трябва да бъдат изключени - например при счупена ръка.

Нуждата от домашни грижи трябва да се разглежда, без да се разграничава видът грижи или кой ги предоставя (професионален или не). Не се прави разграничение на вида помощ и кой я оказва, няма значение и броят на лицата в домакинството, които имат нужда от помощ.

Грижите в дома включват ползването на медицински и социални грижи и услуги в дома. Медицинските грижи включват манипулации, след операционни грижи, терапия. Социалните грижи включват помощ при извършване на ежедневни дейности като приготвяне на храна, помощ в домакинството (пазаруване, готвене, чистене), даване на лекарства, помощ по отношение на личната хигиена, хранене, обличане, транспортни услуги.

- **НС200 Получени професионални домашни грижи**

Тази променлива показва дали съответното лице или лица получават услуги за домашни грижи, предоставяни от професионални здравни работници или професионални/платени грижи.

Ако има две лица в домакинството, които имат нужда от професионална грижа, но само един от тях я получава, трябва да се отговори положително на въпроса НС200 Получени професионални домашни грижи.

Професионален специалист означава здравен или социален работник, който получава възнаграждение/заплата за грижите, които оказва. Ако член на домакинството е нает по програмата „Личен асистент“, той се включва към професионалните специалисти.

Съседни, приятели, роднини или други лица, които извършват тази дейност на доброволен принцип не се включват.

- **НС221 Плащане за професионални домашни грижи**

Тази променлива се отнася за домакинства с поне едно лице, което получава услуги за домашни грижи, предоставяни от професионални здравни работници или професионални/платени грижи (НС200=1). Търси се информация дали цената на услугите за професионална домашна грижа се покрива изцяло от застраховка (безплатно за домакинството) или се заплаща изцяло или частично от домакинството на потребителя. Ако домакинството получава професионални услуги за домашни грижи за повече от едно лице, отговорът трябва да се отнася до общите разходи за всички членове на домакинството.

Цената се отнася за плащането в момента на получаване на грижите. Следва да се изключат разходи, различни от професионални домашни грижи, като разходите за оборудване, използвано за физиотерапия или за адаптиране на дома и т.н.

Когато пълното/частичното плащане се извършва от други източници, напр. дарения (хора или компании, даряващи пари), тогава трябва да се избере отговор „3. Напълно платено от потребителя/домакинството“ или „2. Частично платено от потребителя/домакинството“ (ако даренията се правят редовно или покриват най-малко 6 месеца услуги. Тези плащания трябва да бъдат включени във въпросите от Q35 до Q38 Трансфери между домакинствата).

- **НС230 Достъпност на професионални услуги за домашни грижи**

Тази променлива описва нивото на затруднения, изпитвани от домакинството при покриване на разходите за професионални услуги за домашни грижи. Ако домакинството получава професионални услуги за домашни грижи за повече от едно лице, отговорът трябва да се отнася до общата цена на домакинството за услугите. Ако домакинството получава професионални услуги за домашни грижи за повече от едно лице, отговорът трябва да се отнася до общите разходи за всички членове на домакинството.

Следва да се изключат разходи, различни от тези за професионални домашни грижи, като разходите за оборудване, използвано за физиотерапия и т.н.

Ако домакинството изобщо не е в състояние да плати за услугите за професионални домашни грижи, тогава трябва да се избере отговор „1. С големи затруднения“.

- **НС240 Неудовлетворени потребности от професионални домашни грижи**

Тази променлива се отнася до оценката на респондента за това дали има членове на домакинството, които се нуждаят от професионални домашни грижи, но не им се предоставят никакви или им се предоставят по-малко професионални домашни грижи, отколкото изискват

- **НС250 Основна причина за неполучаване на (повече) професионални услуги за домашни грижи**

Тази променлива обхваща основната причина да не се използват (повече) професионални услуги за домашни грижи.

Ако двама членове на домакинството се нуждаят от домашни грижи, но само един от тях получава такива, основната причина, поради която домакинството не получава повече професионални домашни грижи, трябва да бъде посочена в тази променлива. По същия начин, ако член на домакинството получава професионални домашни грижи веднъж седмично за няколко часа и се нуждае от помощ два пъти седмично, основната причина, поради която домакинството не получава повече професионални домашни грижи, трябва да бъде представена в тази променлива.

Когато повече от една причина се отнася за лицето, респондентът трябва да избере категорията, която най-добре описва неговата ситуация.

- **HC300 Финансова тежест на обществения транспорт**

Тази променлива описва финансовата тежест на обществения транспорт за домакинството през последните 12 месеца. Тя показва степента на трудностите, изпитвани от домакинството при покриването на разходите за ползването на обществения транспорт. Ако повече от един член на домакинството е използвал обществен транспорт, то отговорът следва да се отнася до общите разходи на домакинството за ползването на обществен транспорт.

Следва да се вземе предвид следното:

- „Натоварват го тежко“ описва домакинства, които изпитват много трудности при покриването на разходите си за използване на обществения транспорт.
- „Натоварват го в известна степен“ описва домакинствата, които изпитват известни затруднения при покриването на разходите си за използване на обществен транспорт.
- „Не го натоварват въобще“ описва домакинства, които не изпитват никакви затруднения при покриването на разходите си за използване на обществения транспорт.

Достъп до услуги на индивидуално ниво

- **PC280: Честота на използване на обществения транспорт**

С тази променлива се описва колко често, членовете на домакинството са използвали обществен транспорт през последните 12 месеца.

Под „използване на обществен транспорт“ следва да се разбира използването на градските автобуси, трамваи, метро, както и между градските влакове и автобуси (маршрутки и прочие). (Градски и/или междуградски транспорт)

Следва да се изключи ползването на таксиметрови услуги, както и наемането на велосипеди, тротинетки и др., които лицето може да наеме когато му е удобно.

- **PC290: Основна причина да не се използва обществения транспорт редовно**

Тази променлива събира информация за основната причина, поради която всеки член на домакинството не използва редовно обществен транспорт през последните 12 месеца. Ако респондентът или друг член на домакинството има физическо увреждане или намалена подвижност и наличният обществен транспорт не е адаптиран към техните нужди, следва да се избере „Физическият достъп е твърде труден“.

Когато има повече от една причина, респондентът трябва да избере категорията, която най-добре описва неговата ситуация.

Терминът „редовно“ е свързан с повтаряща се дейност(и) и трябва да бъде дефиниран от респондента.

- **PC310: Право на обезщетение за безработица**

С тази променлива се събира информация дали респондентът има право на обезщетения за безработица, в случай на нужда.

Променливата се отнася за респонденти, които са заети и са:

- официално обхванати от съществуващото законодателство, относно правото им за участие в схема за социална защита, която включва обезщетения за безработица. Официалното покритие може да бъде предоставено чрез задължителни (Обезщетение за безработица от НОИ) или доброволни схеми (индивидуални или групови застрахователни пакети, покриващи риска от безработица или уволнение);
- Застраховката "Безработица" е механизъм за посрещане на финансови затруднения, които биха възникнали при най-тежките житейски ситуации, покривайки следните рискове: смърт (при заболяване и/или злополука); инвалидизация (над 70%); продължително боледуване (временна неработоспособност) и безработица вследствие на уволнение.

Отговор „не“, се посочва от лица, които не са официално осигурени и/или тези, които са официално осигурени, но които не биха получили обезщетения, ако загубят работата си (напр. защото не отговарят на изисквания недостатъчен осигурителен стаж).

- **РС320: Право на обезщетение при заболяване**

Обезщетение за болест означава парично обезщетение, което покрива изцяло или частично загубата на доход през периода на временна неработоспособност, поради болест или нараняване.

Тази променлива показва дали респондентите имат право да вземат отпуск по болест, когато събитието настъпи.

Променливата се отнася до респонденти, които са заети и са :

- официално обхванати от съществуващото законодателство, относно правото им да участват в схеми за социална защита, които включват обезщетения за временна неработоспособност и заболяване. Официалното покритие може да бъде предоставено чрез задължителни или доброволни схеми;
- сключили индивидуални или групови застрахователни пакети „Временна неработоспособност от заболяване“, ако се използва допълнително осигуряване на защита при настъпване на съответното събитие, освен предоставяните от държавата схеми за социална защита.

Отговор „не“, се посочва от лица, които не са официално осигурени и/или , които са официално осигурени, но които не биха получили обезщетения, ако се разболеят и не могат да работят, тъй като не отговарят на определени изисквания - например недостатъчен осигурителен стаж.

- **РС330: Чувство/ усещане за дискриминация при ползването на административни или обществени услуги (Включително Бюро по труда, здравни и социални услуги)**

Под дискриминация се има предвид, когато някой е третиран неблагоприятно (по-лошо) в сравнение с другите поради неговия цвят на кожата, възраст, пол, сексуална ориентация, увреждане, етнически произход, религия или религиозни убеждения.

Променливата установява дали респондентът се е почувствал дискриминиран при контакт с административни или обществени служби през последните 12 месеца, дори само веднъж. Това включва бюро по труда, здравни или социални услуги. Дискриминационното поведение може да се бъде, когато респондентът се е почувствал обиден от някого, изпълняващ обществена функция.

- **РС340: Чувство/ усещане за дискриминация при търсене на жилище**

Променлива отразява дали респондентът е изпитвал чувства/усещане за дискриминация през последните пет години, дори само веднъж, по време на търсене на жилище, например при опит за наемане или закупуване на апартамент или къща.

Примери за дискриминационно поведение, включват:

- Отказ за наемане на семейство с деца под определена възраст;
- Отказ за наемане или продажба на база раса, религия или цвят на кожата на лицето;

- Собственик на имот, който отказва достъп до удобни паркинг места или по друг начин отказва достъп на лица с увреждания;
- Жилищни обяви, които изразяват предпочитания към хора от определена раса, пол, религия или правят връзка с демографския състав на квартала, в който е обявен имота, с цел да откажат респондента от закупуване на жилището;
- Собственик на имот, който третира един наемател по-неблагоприятно спрямо другите във връзка с наемането или поддръжката на имота.

- **PC350: Чувство/усещане за дискриминация в образованието**

Тази променлива се отнася до това дали респондентът е изпитвал чувство/усещане за дискриминация през последните 12 месеца, дори само веднъж, при контакт с някого от образователна институция.

Дискриминационното поведение може да се прояви по време на процеса на прием или предоставяне на образование. То може да бъде свързано с училищните политики и процедури, като например дисциплина, изпити и училищни униформи. Дискриминацията би могла да се усети и във връзка с достъпа до предимства, съоръжения или услуги, включително училищни обеда, спорт и други дейности като: училищни екскурзии, ползването на библиотеки и информационни технологии, както и предоставянето на кариерни услуги и информация.

Ако лицето не е било ученик или родител на ученик през последните 12 месеца (например, няма деца, няма деца на възраст 0-15 години, децата, не посещават училище или лицето не посещава училище и т.н.), тогава трябва да се избере „Не съм имал контакт с образователна институция“.

- **PC360: Чувство/усещане за дискриминация на обществени места (магазини, кафенета, ресторанти и др.)**

Променливата се отнася до това дали респондентът е изпитвал дискриминация през последните 12 месеца, дори само веднъж, в общественото пространство, например в магазин, кафе, ресторант или при използването на развлекателни или спортни съоръжения и т.н. В този случай, респондентът може да е изпитал дискриминация, ако търговецът или доставчикът на услуги е:

- Отказал да им предостави стоки или услуги;
- Предоставил им е стоки с по-лошо качество или услуга на по-лоши условия, отколкото обикновено предлага - например, на тях е било взимано по-високо заплащане или е било необходимо да изчакат по-дълъг период от време от обикновено за предоставянето на услугата или получаването на стоката.
- Причинил им е вреда или неудобство по някакъв начин при предоставянето на стоката или услугата.

В изключително редки случаи, ако лицето не е посещавало никакви обществени места през последните 12 месеца (например, ако не може да напусне дома поради дълготрайно хронично заболяване), тогава трябва да се избере отговор „Не, не съм се чувствал/а дискриминиран“.

3 ГОДИШЕН МОДУЛ ДЕЦА

Детско здраве и непосреднати нужди от преглед или лечение за деца

Информацията за общото здравословно състояние и степента на ограничаване на дейностите поради здравословни проблеми, непосреднати нужди от стоматологични или медицински преглед или лечение трябва да се предоставя за всяко дете на възраст между 0 и 15 години към момента на интервюто. На тези въпроси се отговаря за всяко дете по отделно.

- **RCH010 Как най-общо оценявате здравето на Вашето дете?**

Въпросът RCH010 се отнася за здравето като цяло, а не за моментното здравословно състояние и въпросът няма за цел да отразява временните здравословни проблеми. Включват се различни измерения на здравето – физическо, социално и емоционално състояние, признаци и симптоми, свързани със здравето. Отговаря се по принцип. Изключват се моментните и краткотрайни заболявания.

- **RCH020 В продължение на последните 6 и повече месеца беше ли ограничено детето Ви при извършване на обичайните за неговата възраст дейности, поради здравословен проблем?**

Въпрос RCH020 се отнася до наличието на ограничения при извършване на обичайните за децата дейности, т. е. трудности с дейностите, които обикновено се очаква да бъдат извършвани от деца на същата възраст: грижа за самия себе си и придвижване, дейности в училище, у дома и занимания през свободното време. Изключват се временни или краткотрайни ограничения, както и ограничения, дължащи се на финансови, културни или други причини, които не са свързани със здравето.

- **НСН010 Незадоволена потребност от медицински преглед или лечение (деца)**

Включват се:

- Здравни грижи за различни нужди (лечение, рехабилитация, профилактика) в различните му форми (хоспитализация, домашно лечение, амбулаторно лечение, дневно)
- Грижи за психичното здраве
- Превантивни медицински услуги

Изключват се:

- Вземането на лекарства с предписание и без предписание
- Стоматологични услуги

- **НСН020: Основна причина за незадоволена потребност от медицински преглед или лечение (деца)**

При посочване на основната причина трябва да се има предвид:

- **Не може да си позволи (твърде скъпо)/Не се покрива от здравната каса:** Има се предвид, че домакинството не може да плати цената на лечението или изследването на детето (децата) поради липса на достатъчно средства по принцип, а не в сравнение с други услуги (например че е по-скъпо от преди). Този отговор се посочва и ако лечението не се покрива от НЗОК. Включват се и случаите, в които домакинството не може да си позволи разходите за транспорт до мястото на медицинския преглед/лечение и по тази причина потребността от преглед/лечение е незадоволена.
- **В списъка на чакащите е:** Този отговор се използва за деца, които са били действително в списък на чакащите и не са получили помощ, въпреки необходимостта от спешни грижи; за деца

преживявали забавяне в получаването на медицински грижи достатъчно бързо, както и за лица, които са обезкуражени да търсят грижи за децата си, заради дълъг списък.

Изключват се: времето за чакане да отидеш на лекар в деня на приемането (прекарано време в чакалня); в списъка на изчакващите за планираните прегледи (не-спешни), ако случая не се разглежда като спешен.

- **Прекалено отдалечено/ няма удобен транспорт:**

Изключват се: домакинството не може да си позволи разходите за транспорт, което следва да се отнесе към отговор „Не може да си позволи (твърде скъпо)“.

• ***НСН030 Незадоволена потребност от стоматологичен преглед или лечение (деца)***

Включват се:

- Здравни грижи предоставени от стоматолог или ортодонт (специалист по ортопедична стоматология)
- Превантивни стоматологични услуги

Изключват се:

- Самолечение, вземането на лекарства с предписание и без предписание
- Други медицински услуги

• ***НСН040 Основна причина за незадоволена потребност от стоматологичен преглед или лечение (деца)***

При посочване на основната причина трябва да се има предвид:

- **Не може да си позволи (твърде скъпо)/Не се покрива от здравната каса:** Има се предвид, че домакинството не може да плати цената на лечението на детето (децата) поради липса на достатъчно средства по принцип, а не в сравнение с други услуги (например че е по-скъпо от преди). Този отговор се посочва и ако лечението не се покрива от НЗОК. Включват се и случаите, в които домакинството не може да си позволи разходите за транспорт до мястото на стоматологичния преглед/лечение и по тази причина потребността от преглед/лечение е незадоволена.

- **В списъка на чакащите е:** Този отговор се използва за деца, които са били действително в списък на чакащите и не са получили помощ, въпреки необходимостта от спешни грижи; за деца преживявали забавяне в получаването на медицински грижи достатъчно бързо, както и за лица, които са обезкуражени да търсят грижи за децата си, заради дълъг списък.

Изключват се: времето за чакане да отидеш на лекар в деня на приемането (прекарано време в чакалня); в списъка на изчакващите за планираните прегледи (не-спешни), ако случая не се разглежда като спешен.

- **Прекалено отдалечено/ няма удобен транспорт:**

Изключват се: домакинството не може да си позволи разходите за транспорт, което следва да се отнесе към отговор „Не може да си позволи (твърде скъпо)“.

СПЕЦИАЛНИ ПОТРЕБНОСТИ НА ДЕЦАТА

Ако в домакинството има деца на възраст между 1 и 15 навършени години към 31.12.2023 г., се попълват въпросите, свързани с основните потребности на децата в домакинството. Ако не могат да бъдат осигурени потребностите дори само на едно дете от домакинството, то това се отнася и за другите деца в домакинството.

С въпрос **HD2** се изследват потребностите на децата от храна, облекло и обувки, потребности свързани с образованието или с прекарване на свободното време. На всички подвъпроси се посочва конкретен отговор за всеки отделен вид потребност. Ако на поне едно дете в домакинството не могат

да бъдат удовлетворени потребностите, се приема че за всички деца в домакинството отговорът е „НЕ” в зависимост от причината.

Категорията «нови дрехи» (в.**HD2.1.**) се отнася за дрехи, които са износени, а не които вече не са модерни. Акцентът е върху новите дрехи, но някои от тях могат да бъдат и втора употреба.

Обувките (в.**HD2.2.**) трябва да се разбират в широкия смисъл - могат да се включват ботуши, сандали и т.н. в зависимост от климатичните особености, вкл. и за всички сезони (ежедневни обувки).

Въпрос **HD2.3.** се отнася до осигуряването на пресни плодове и зеленчуци поне веднъж дневно за децата в домакинството. Към пресните плодове и зеленчуци се отнасят и замразените плодове и зеленчуци, но консервираните се изключват.

Потребностите на децата, свързани с образованието им или с прекарване на свободното време, се отнасят до самостоятелно място отделено за учене, наличието на книги, различни принадлежности за игра, участие в екскурзии и тържества, за които се заплаща.

„Подходящи книги” (**HD2.5.**) означава книги, съобразени с възрастта и нивото на знания на детето. Учебници и учебни помагала не трябва да бъдат взети под внимание.

„Екипировка за игри навън” (**HD2.6.**) обхваща случаите, в които за всяко дете в домакинството, съобразно неговата възраст и физическо състояние, са осигурени екипировка за игра - велосипед, ролери или други ролкови кънки, ракети за федербал, за тенис и други. Не е строго необходимо всички деца в домакинството да притежават собствена екипировка или оборудване. Възможно е един велосипед или ролкови кънки да се ползват от всички деца в домакинството, стига те да са подходящи за възрастта им.

„Игри на закрито” (**HD2.7.**) включва поне един вид игра на закрито съобразно възрастта на детето и неговото физическо състояние - образователни игри за малки деца, строители, кубчета, домино, компютърни игри, табла, шах и други. В допълнение, не е строго необходимо всички деца в домакинството да притежават собствени игри, стига те да бъдат съобразени с възрастта и потребностите на всички деца от домакинството.

Терминът „редовни занимания” (**HD2.8.**) е в зависимост от разглежданата дейност. При отговор „да”, се счита, че дейността в свободното време се извършва няколко пъти годишно. Развлекателната дейност трябва да се извършва извън дома и се предполага, че за нея ще бъдат изразходени някакви парични средства. Например за вход и/или пътни разходи, разходи за покупка (например екипировка, музикален инструмент и др.)

Въпрос **HD2.10.** **Канене на приятели да си играят и похапнат от време на време** се отнася за канения на приятели, съученици на децата в домакинството, които включват похапване и игри. Поканите най-често се извършват у дома, но външните дейности също спадат към тях.

Въпрос **HD2.11.** **Почивка извън дома поне една седмица в годината (вкл. празници със семейството, гостуване при роднини, приятели, организирана почивка от училището и т.н.).** При попълване на този въпрос не е необходимо всички деца в домакинството да ходят заедно на почивка по едно и също време. Ако всяко дете от домакинството отива по време на почивката си далеч от дома най-малко една седмица годишно, отговорът трябва да бъде „да”, независимо от контекста (почивка със семейство, роднини, приятели, младежка организация, училищна екскурзия и др.). Ако в домакинството има дете, което не ходи на почивка поради здравословни проблеми, но домакинството може да си позволи да осигури почивка за него и за останалите си деца (ако има такива), тогава отговорът трябва да бъде "Не - по други причини".

„Една седмица” означава 7 дни.

Въпрос **HD2.12.** **Участие в училищни екскурзии, дейности и тържества, за които се плаща,** включва само дейности, организирани от училището. Ако интервюто се случва по време на училищна

ваканция, отнесете отговора към училищния период. Ако детето не посещава училище, посочете отговор 4.

„Подходящо място за учене или писане на домашни“ (HD2.13.) означава тихо място с достатъчно пространство и светлина. Мястото трябва да е у дома, а не в библиотека, училищно помещение или друг тип център за самоподготовка. Ако детето не посещава училище, посочете отговор 4.